

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
71 0 Rs 230938 18 Rev
Banja Luka, 20.9.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Tanje Bundalo kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M.a.d. B., koga zastupa M. L., izvršni direktor, a po punomoći D. P., radnik tužioca, protiv tužene L.(M.) M. iz B., zastupane po punomoćniku, S. D., advokatu iz B. L., radi isplate duga, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci 71 0 Rs 230938 17 Rsž od 30.5.2018. godine, na sjednici održanoj dana 20.9.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci, broj: 71 0 Rs 230938 16 Rs od 15.05.2017. tužena je obavezana da tužiocu isplati iznos od 30.501,97 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, računajući od dana podnošenja tužbe (29.12.2015. godine), pa do konačne isplate u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Odlučeno je da svaka strana snosi svoje troškove postupka.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci 71 0 Rs 230938 17 Rsž od 30.5.2018. godine žalba tužene je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužena zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i pobijana presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev ili da se revizija usvoji, obe nižestepene presude ukinu i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 30.501,97 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 29.12.2015. godine kao dana podnošenja tužbe do konačne isplate, a na ime vraćanja troškova koje je snosio tužitelj radi stručnog usavršavanja tužene u inostranstvu.

Raspravljajući o ovakvom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da je tužena bila u stalnom radnom odnosu kod tužitelja; da je odlukama broj:... od ... godine, broj: ...od ...godine i broj: ...od ... godine, tužilac uputio osam radnika, među kojima i tuženu, na službene puteve radi stručnog usavršavanja; da su prema tački 4. navedenih odluka, radnici upućeni na obuke, obavezni ostati na radu kod tužioca najmanje dvije godine poslije završetka obuke, a da će međusobna prava i obaveze u vezi sa predmetnim obukama biti regulisana posebnim ugovorima sa svakim od ovih radnika.

Temeljem ovih odluka, tužilac, kao poslodavac i tužena, kao zaposlenik zaključili su ugovore, broj: ... od .... godine kojim su regulisali međusobna prava i obaveze radi obuke i stručnog usavršavanja tužene sa kompanijom N. u L., P. u periodu od .... do ... u trajanju od sedam dana, zatim Ugovor broj: ... od .... godine kojim su regulisali međusobna prava i obaveze u vezi sa upućivanjem tužene, radi obuke i stručnog usavršavanja sa kompanijom H., u K. u gradu S., u vremenskom periodu od ... do .... godine i Ugovor broj: ... od ... godine kojim su regulisana međusobna prava i obaveze u vezi upućivanja tužene, radi obuke i stručnog usavršavanja sa kompanijom H. u K.u gradu H.u, u vremenskom periodu od ...-...godine u trajanju od pet dana.

Prema tački 2 . ovih ugovora, tužena se obavezala da će nakon završetka obuka ostati u radnom odnosu kod tužioca najmanje dvije (zadnjim potpisanim ugovorom tri) godine, računajući od datuma isteka prethodne obuke, a što po posljednjem Ugovoru broj:...od ... godine proizilazi zaključno sa .... godine, datumom koji označava ukupno ugovorenu obavezu u trajanju od 5 godina u skladu sa Smjernicama za ugovorno obavezivanje radnika.

Članom 4. ovih ugovora dogovoreno je da ukoliko radniku prestane radni odnos u društvu, prije isteka roka predviđenih ugovorima radnik se obavezuje da vrati cjelokupan iznos koji se odnosi na troškove obuke iz člana 1 ugovora i ostale troškove u vezi sa obukom, uz pripadajuću kamatu.

Nadalje proizilazi da je tužena ...godine obavijestila tužioca da otkazuje ugovor o radu na neodređeno vrijeme, zahtijevajući da to bude sa danom ...godine, a tužilac je donio rješenje o prestanku ugovora o radu, nakon čega je tuženoj dostavio opomenu za povrat sredstva, koje je imao po osnovu njenog stručnog usavršavanja i da se u roku 15 dana od dana prijema iste izjasni o načinu vraćanja duga, a da će u protivnom zaštitu svojih prava zahtijevati pred nadležnim sudom, što je naposljetku i učinio.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud je našao da su parnične stranke zaključenjem predmetnih ugovora zasnovale obligaciono-pravni odnos, po osnovu kojeg je tužilac tuženoj obezbjedio stručno usavršavanje, čije je troškove u cjelosti snosio, a tužena se istim obavezala da će kod tužioca ostati u radnom odnosu u ugovorenom periodu (poslije završetka obuke). Slijedom navedenog sud zaključuje da je tužilac prema članu 2. ovih ugovora, a shodno članu 17. članu 99. stav 1. i članu 262. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78; 39/85; 46/85 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93; 3/96; 39/03; 74/04 u daljem tekstu ZOO), stekao pravo da traži od tužene povrat troškova koje je imao prilikom njenog stručnog usavršavanja, pa je sudio tako da je udovoljio tužbenom zahtjevu u cjelosti.

Odlučujući o žalbi tužene, izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda i žalbu odbio, a prvostepenu presudu potvrdio.

Odluke nižestepeni sudova su na zakonu zasnovane.

Među parničnim strankama nije bilo ni sporno da je tužena bila u radnom odnosu kod tužitelja; da su u toku trajanja tog radnog odnosa zaključili tri ugovora o upućivanju tužene na stručno usavršavanje (obuku) i to ugovor od ...godine o upućivanju tužene u P. na obuku u Kompaniju N.; ugovor od ... godine o upućivanju tužene u K. u Kompaniju H. i ugovor od ... godine o upućivanju tužene na obuku u K., takođe u kompaniju H.

Nije sporno ni da je troškove stručnog usavršavanja po sva tri navedena ugovora snosio poslodavac (tužitelj), ali je sporno da li je tužena u obavezi nadoknaditi poslodavcu troškove predmetnih stručnih usavršavanja.

Pravilna je tvrdnja revidenta istaknuta u reviziji i tokom cijelog postupka da prema odredbama člana 25. i člana 26. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS" br. 55/07, Prečišćeni tekst -u daljem tekstu: ZOR), koji je bio u primjeni u vrijeme nastanka odnosne pravne situacije, poslodavac može uputiti radnika na stručno usavršavanje u skladu sa potrebom radnog mjesta radnika, a radnik je dužan postupiti po zahtjevima poslodavca, što podrazumijeva obavezu poslodavca da snosi troškove stručnog usavršavanja iako takvu izričitu odredbu ne sadrže član 26. i član 27. ZOR, na koje se tužena poziva.

Međutim, pogrešan je stav revizije da poslodavac ima obavezu snošenja troškova stručnog usavršavanja pod svim uslovima i bez obzira na ponašanje radnika.

Pravilno nižestepeni sudovi nalaze da poslodavac pri upućivanju radnika na stručno usavršavanje može od njega zahtijevati i preuzimanje određenih obaveza.

U konkretnoj situaciji, tužitelj i tužena su zaključili (neimenovane - sui generis) ugovore, odnosno ugovore čiji sadržaj i pravna dejstva ne propisuju Zakon o radu niti Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 29/78, 39/85 i 57/89, te "Službeni glasnik Republike Srpske" broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO). Tim ugovorima ugovorili su obaveze poslodavca (između ostalog i preliminarno snošenje troškova stručnog usavršavanja tužene - član 3. stav 2. ugovora), dok se tužena obavezala, između ostalog, da kod poslodavca ostane u radnom odnosu najmanje do ... godine. Takođe, odredbom člana 4. sva tri ugovora o upućivanju na stručno usavršavanje ugovoreno je da u slučaju neispunjenja ugovornih obaveza od strane radnika, ovaj ugovor se raskida, uz obavezu radnika da Društvu vrati cjelokupan iznos koji se odnosi na troškove obuke iz člana 1. ovog ugovora, kao i na ostale troškove u vezi sa obukom iz člana 1. ovog ugovora, uvećan za pripadajuću kamatu, u roku od 30 dana od dana raskida ugovora, odnosno po zahtjevu Radnika u više mjesečnih rata, s tim da iznos rate ne može biti veći od 30% od plate Radnika.

Ukoliko radniku prestane radni odnos u Društvu prije isteka roka predviđenog u članu 2. stav 1. ovog ugovora, izuzev u slučaju da usljed tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena prestane potreba za radom istog, radnik se obavezuje da vrati cjelokupan iznos koji se odnosi na troškove obuke iz člana 1. ovog ugovora, kao i na ostale troškove u vezi sa obukom iz člana 1. ovog ugovora, uvećan za pripadajuću kamatu, zaključno sa danom prestanka radnog odnosa.

Dakle, očigledno je da je u sva tri ugovora prestanak radnog odnosa tužene kod tužitelja predviđen kao raskidni uslov (član 74. stav 3. ZOO), koji je nastupio otkazom ugovora o radu od strane tužene koji je ona otkazala podneskom od ...godine, a ne sporazumnim raskidom ugovora poslodavca i radnika, kako to nastoji prikazati revident. Otkazom ugovora o radu od strane tužene prije ... godine, ugovori o upućivanju tužene na stručno usavršavanje su raskinuti, a nastupila je obaveza tužene na vraćanje troškova stručnog usavršavanja, što je u skladu sa odredbom člana 132. stav 2. ZOO, a koji prema članu 4. stav 1. obuhvataju troškove same obuke koji su plaćeni kompanijama N. i H., kao i sve ostale troškove vezane za predmetno stručno usavršavanje – putne troškove, dnevnice i troškove smještaja, za koje je vještak finansijske struke S. M. našao da iznose po sva tri ugovora ukupno ... KM, koristeći urednu i kompletnu finansijsku dokumentaciju tužitelja, a na koji nalaz stranke nisu imale konkretnih primjedbi.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je o reviziji tužene odlučeno kao u izreci temeljem odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS" br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić